

Taidelähtöisyyttä
nuorten kanssa
työskentelyyn

Application of Art-Based Methods to Social and Youth Work

MIMO

MIMO-projektissa on kehitetty moniammatillisia, taidelähtöisiä työskentelytapoja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Projektin keskeinen teema, nuorten syrjäytymisen ehkäisy, on ajankohtainen yhteiskunnallinen haaste. Nuorten syrjäytyminen aiheutuu yhteiskunnallisten tekijöiden lisäksi monista erisyistä, kuten haasteista nuoren perhetilanteesta, koulussa, elämäntavoissa, mielenterveydessä tai sosiaalisessa kanssakäymisessä.

MIMO ja nuoret

Taidelähtöistä työskentelyä on **MIMO**-projektissa suunnattu nuorten hyvinvoinnin kannalta keskeisten asioiden käsittelyyn. Samalla on voitu tukea nuorta ja tarjota hänelle mahdollisuuksia käsitellä omaan identiteettiinsä liittyviä asioita ja omien valintojensa merkitystä. Erilaiset työpajat, kerhot ja esitykset ovat projektin aikana tavoittaneet yli 5000 nuorta ja antaneet heille mahdollisuuden päästä vaikuttamaan toteutusten sisältöihin ja kokeilemaan erilaisia tapoja ilmaista itseään taiteen keinoin. Nuorille merkittäviä asioita kulttuurin ja taiteen tekemisessä ovat ilo, elämykset, onnistumiset, uuden luominen ja itseilmaisu. Kohtaamisissa on opittu yhdessä ja toimittu yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Samalla **MIMO**-projektissa on pohdittu moniammatillisen yhteistyön teoreettisia lähtökohtia ja kontekstia, tavoitteena vakiinnuttaa uusia yhteisiä toimintamalleja.

MIMO ja moniammatillisuus

MIMO-projektissa on kehitetty moniammatillisen työskentelyn prosessia yhteistyössä opettajien, terveysalan ammattilaisten, nuoriso- ja sosiaalialan työntekijöiden sekä taiteilijoiden kanssa. Moniammatillinen yhteistyö nähdään **MIMO**-projektissa tapana työskennellä nuorten parissa. Yhteistyö perustuu siihen, että nuorisotyön, sosiaali- ja terveysalan sekä taiteen ammattilaiset jakavat ydinosaamistaan ja yhdistävät vahvuksiaan yhdessä tekemisessä. Moniammatilliset kohtaamiset ovat mahdollistaneet ammattilaisille ja opiskelijoille yhdessä oppimisen käytännön toteutuksissa. Tavoitteena on ollut jaettu, yhdessä rakennettu kollektiivinen asiantuntijuus, joka syntyy dialogisessa suhteessa – ja sen myötä konkreettinen työskentely nuorten parissa.

MIMO-projektin tulokset osoittavat, että taidelähtöisyys yhdistettynä moniammatilliseen lähestymistapaan antaa ammattilaisille uudenlaisia menetelmiä nuorten kanssa työskentelyyn ja tuottaa nuorille hyvinvointia.

Projektin aikana kertyneen asiantuntemuksen ja kokemuksen toivotaan hyödyttävän nuorten kanssa työskenteleviä ammattilaisia.

MIMO-projektin käytännön harjoitteita sisältävä käsikirja – **Tavarat taskuissa** – kuluu toivottavasti monien eri alojen ammattilaisten ja opiskelijoiden käytössä. Projektissa toimineet toivovat, että tulevaisuudessa yhä useampi haluaa kehittää itseään perehtymällä moniammatilliseen työskentelyyn ja taidelähtöisten menetelmien käyttöön **MIMO**-projektin artikkelijulkaisujen ja edelleen jatkuvan koulutuksen avulla.

”Luokassa on muutama todella sulkeutunut oppilas, joita on vaikea saada osallistumaan oppitunneilla. Tällaiset työtävät kannustavat kaikkia osallistumaan ja vähän heittäytymään mukaan ilman, että kukaan arvostelee tekemistä.”

Opettaja, jonka oppilaat osallistuivat MIMO-projektin teatterityöpajaan

MIMO-tietoa:

Projektin nimi: MIMO – Moving In, Moving On! Application of Art-Based Methods to Social and Youth Work

Kesto: 1.11.2010–31.12.2013

Rahoittaja: Central Baltic INTERREG IV A 2007–2013, rahoitus 1,9 M€

Pääpartneri: Turun ammattikorkeakoulu (Taideakatemia, Hyvinvointipalvelut ja Terveysala)

Partnerit Suomessa: Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Turun kaupungin nuorisoasiainkeskus

Partnerit Virossa: PW Partners, Viljandin kulttuuriakatemia (Tarton yliopisto) ja von Krahl -teatteri

Projektissa on sovellettu taidelähtöisiä menetelmiä nuorten kanssa työskentelyyn.

Taidelähtöinen toiminta oli suunnattu pääasiassa 13–17-vuotiaille nuorille.

MIMO-projekti on toimintansa aikana tavoittanut yli 5000 nuorta erilaisten työpajojen, taidekerhojen ja esitysten kautta.

MIMO-projektissa on järjestetty yhteensä lähes 600 esitystä, työpajaa ja tapahtumaa.

Kuva: Loore Marttinen

Taidelähtöinen toiminta nuorten tukena

Taidelähtöisen toiminnan tavoitteena on saada aistit ja mieli liikkeeseen sekä houkutella esiin kokemuksia ja tunteita. **MIMO**-projektissa on taidelähtöisin menetelmin pyritty vahvistamaan nuoren itseluottamusta, selkeyttämään minäkuvausta sekä lisäämään rohkeutta ja luovuutta. Tavoitteena on ollut myös ryhmässä toimimisen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen. Taidelähtöisin menetelmin on käsitelty esimerkiksi nuoren ihmissuhteita, jännittämistä, ulkonäköpaineita ja elämänvaiheeseen kuuluvia ristiriitaisia tunteita. Työskentely on ollut omaa toimijuutta ja osallisuutta vahvistavaa. Projektin toiminnoissa on ollut terapeuttisia elementtejä, mutta ei varsinaista terapiaa. **MIMO**-projektin ryhmässä yhdistettiin omaan ajatteluun pohjautuvaa asioiden jäsentämistä, ilmaisua ja kokemuksellisuutta.

Teemalliset kasvatukselliset tapahtumat

MIMO-projektin aikana on toteutettu kasvatuksellisia tapahtumia nuorille läheisistä aiheista. Tapahtumissa on käytetty taidetta monin tavoin ja käsiteltyjä teemoja ovat olleet esimerkiksi päihteet, energiajuomat, koulukiusaaminen ja seksuaalisuus.

Saa olla selvänä

Kokemuksellinen Saa olla selvänä -tapahtuma tarjosi seitsemäsluokkalaisille päihdetietoutta sekä mahdollisuuden käsitellä alkoholin käyttöön liittyviä asenteitaan draaman avulla. Samalla haluttiin tukea nuorten oman itsensä hyväksymistä ja arvostamista. Tapahtuma koostui kolmesta lyhyestä teatteriesityksestä ja ryhmäkeskustelusta. Näytelmien aiheet nousivat nuorten omasta elämästä ja käsitelivät kokemuksia nuorten päihteiden käytöstä ja sen seurauksista. Vuorovaikutteisessa osiossa järjestäjät purkivat nuorten kanssa näytelmän herättämiä tunteita. Lopuksi nuoret valitsivat yhden kolmesta tarinasta ja käsikirjoittivat siihen uuden, onnellisen lopun.

”Siinä näkee oikeita tapahtumia, eikä sellaista välttämättä opi kirjan kautta.”

Saa olla selvänä -tapahtuman osallistuja

Kuva: Tatu Gustafsson

Nuorille järjestetty ryhmätoiminta

MIMO-projektin aikana on toteutettu noin 500 työpajaa ja ryhmätoimintaa nuorille. Taiteenaloista edustettuina ovat olleet tanssi, teatteri, musiikki, nukketeatteri, valokuvaus ja kuvataide. Myös digitaalista tarinankerrontaa on hyödynnetty. Osa ryhmistä on ollut moniammatillisten ohjaajatiimien vastuulla, osasta ovat vastanneet tietyn taiteenalan ammattilaiset ja opiskelijat. Osa nuorten ryhmätoiminnasta on ollut yksittäisiä työpajoja ja osa pitkäaikaisempaa toimintaa.

Taidekerhot Virossa ja Suomessa

Moniammatilliset tiimit, joissa on ollut eri taiteenalojen edustajia, sosiaali- ja terveysalan, nuorisotyön ja kasvatusalan opiskelijoita ja ammattilaisia ovat ohjanneet lukuisia nuorten ryhmiä sekä Suomessa että Virossa. Viljandin kulttuuriakatemian opiskelijat ohjasivat taidekerhoja eri puolilla Viroa nuorisotaloilla ja kouluissa. Suomessa kerhoja järjestettiin muun muassa ammattiin valmentavassa opetuksessa ja lastensuojelun yksiköissä. Virossa toimintaan osallistui kaikkiaan 150 nuorta ja Suomessa 130.

”Se oli nättiä se kamerajuttu, ku sai ottaa kuvia silleen omasta itseltään, elämästään ja siitä millaisena me näemme oman maailmamme.”

Taidetyöpajaan osallistunut nuori

Tanssi-improvisaatioryhmä yksin maahan tulleille nuorille turvapaikanhakijoille

Suomen Punaisen Ristin Turun vastaanottokeskuksessa toteutettiin viikoittainen tanssi-improvisaatioryhmä yksin maahan tulleille nuorille turvapaikanhakijoille. Aktiivisesti ryhmään osallistuneet nuoret kokivat tanssi-improvisaation lisäävän onnellisuuden tunnetta ja tuovan iloa heidän elämäänsä. Nuoret saivat ryhmässä uusia ystäviä ja kokivat yhteisöllisyyden tunnetta.

”Tanssityöpajoissa pystyin ensimmäisen kerran moneen vuoteen ajattelemaan itseäni ja tulevaisuuttani, enkä menneisyyttäni.”

Vastaanottokeskuksen tanssikerhoon osallistunut nuori

Nuorille suunnatut esitykset

MIMO-projekti on tuottanut noin 70 nuorille suunnattua tanssi- ja teatteriesitystä sekä Suomessa että Virossa. Esitysten lisäksi on tuotettu lyhytelokuvia. Aiheet teoksiin kerättiin nuorilta itseltään ja monissa esityksissä nuoret myös esiintyivät päärooleissa.

”Heidän mielestään se oli mahtavin esitys, jonka he olivat ikinä nähneet. Oli kuulemma ihan parasta tulla teatteriin. Palautetta voi pitää erityisen suurena arvossa siksi, että se tuli pojilta, jotka yleensä äänekkäästi protestoivat jokaista teatterivierailua ja -esitystä vastaan.”

13-teatteriesityksen nähnyt kuudennen luokan opettaja

”Musta tuntuu nyt että oon varmempi ja ehjempi ihminen. Että tää esitys antoi mulle jotain sellaista puuttuvaa, mitä mä olin etsinyt jo kauemman aikaa. (...) Jokaisissa treeneissä mä tunsin olevani 150 % minä – tätä mun pitää tehdä ja näin mun pitää elää. Täysillä, huutaen sanomaa rakkauden ja solidaarisuuden ja tasa-arvon puolesta.”

Haistattelunäytelmän nuori esiintyjä

Kuva: Terhi Hyöinen

Kuva: Stefanel Dey

Moniammatillisen työmallin rakentaminen

Moniammatillinen yhteistyö on osoittautunut MIMO-projektin aikana toimivaksi ja hyödylliseksi tavaksi työskennellä nuorten kanssa. Yhteistyötä on tehty niin nuorisojärjestöjen, koulujen, yritysten kuin kansalaisjärjestöjenkin kanssa. Projektin kokemusten pohjalta on rakennettu moniammatillisen työskentelyn malli vastaamaan työelämän tarpeisiin.

Monitahoisten ongelmien ratkaisuun tarvitaan useamman asiantuntijan osaamista ja taitoja. Onnistuakseen moniammatillinen työskentely edellyttää joustavuutta, yhteistyötaitoja, turvallisen toimintaympäristön luomista, organisaatioiden erilaisten toimintakulttuurien huomioimista ja taitoa yhdistää eri alojen ammattiosaamista. Ryhmätyöskentely vaatii osallistujiltaan aidon dialogisuuden lisäksi kykyä rikkoa rajoja sekä halua ja valmiuksia työskennellä myös ristiriitatilanteissa.

Moniammatillisen yhteistyön kehittämisen prosessit ovat MIMO-projektissa merkinneet siirtymistä organisaatio- ja koulutusalak-

keisyydestä asiakaslähtöisyyteen, yksintyöskentelystä tavoitteelliseen yhteistoimintaan, kilpailuvuudesta yhdessä oppimiseen ja ongelmalähtöisyydestä voimavaroihin keskittymiseen. Eri ammattiryhmät tarkastelevat työskentelyä nuorten kanssa hieman eri näkökulmista, ja moniammatillisen yhteistyön tietopohja ja käytäntö muodostuvatkin näitä näkökulmia yhdistämällä.

Moniammatillisen työmallin kehitystyötä on MIMO-projektin aikana tehty ammattilaisten kesken, moniammatillisessa taidelähtöisessä koulutuksessa opettajien ja opiskelijoiden kesken sekä opiskelijoiden pienryhmätyöskentelyssä nuorten parissa. Moniammatillinen koulutus auttoi siihen osallistuneita hahmottamaan omaa ammatti-identiteettiään ja ymmärtämään eri alojen ammattilaisten näkemyksiä ja työnkuvaa. Terveys- ja sosiaalialojen opiskelijat kertoivat saaneensa taidealojen edustajilta taiteellista ymmärrystä, ja vastaavasti taidealojen opiskelijat kokivat moniammatillisen työskentelyn kautta ymmärtäneensä paremmin asiakkaan kohtaamisen ja toiminnan mukauttamisen tärkeyden: taidelähtöisessä työskentelyssä prosessi voi olla tärkeämpi kuin lopputulos.

”Olemme tämän prosessin aikana keskenämme puhuneet, että meillä on tavallaan sulautuneet roolit. Olemme yhdessä, mutta omilla tonteillamme. Ei ole mitenkään nuorisohjaaja ja taiteilija, vaan kaksi tyyppiä tekemässä sitä yhteistä juttua.”

Moniammatillisen opiskelijatimim jäsen

”Omin voimin emme voisi mitään vastaavaa toteuttaa, siksi yhteistyö opiskelijoiden kanssa on loistava tapa saada toteutettua omia haaveitaan havainnollistavista esityksistä ja uudenaikaisista lähestymistavoista. (...) Toisaalta myös opiskelijat saavat yhteistyöprojektien kautta arvokasta kokemusta omaan tulevaan työhönsä.”

Päihdetyöntekijä

Kuva: Terina Tikka

Koulutus ja ammattitaidon kehittäminen

MIMO-projektissa on tarjottu koulutusta sekä nuorten parissa työskenteleville ammattilaisille että tutkintoa suorittaville opiskelijoille. Tavoitteena on ollut vahvistaa ammattitaitoa, jota tarvitaan nuorten kohtaamisessa ja tukemisessa. Työelämäläheistä koulutusta on toteutettu huomioiden nuorten kanssa työskentelevien näkemyksiä työelämässä tarvittavasta uudenlaisesta osaamisesta. Koulutuksissa on käsitelty muun muassa nuorten syrjäytymistä, nuoruutta kehitysvaiheena, nettikiusaamista ja seksuaalikasvatusta. Projektin aikana järjestettyihin koulutuksiin on osallistunut kaikkiaan noin 300 opiskelijaa ja alan ammattilaista.

Moniammatillinen koulutus

Yhtenä **MIMO**-projektin koulutustarjonnan lähtökohtana on ollut opintojen tarjoaminen moniammatillisesti. Taide-, sosiaali- ja terveys- ja kasvatustieteiden ammattilaisten yhteentörmäyttäminen on synnyttänyt tiedon vaihtoa ja osaamisen jakamista. Kokemuksellinen oppiminen ja käytännönläheisyys ovat olleet opiskelijoiden mielestä erinomaisia tapoja oppia uutta.

Kansainvälisiä kohtaamisia

MIMO-projektin aikana on järjestetty kaksi Summer Summit -leiriä, joihin osallistui sekä suomalaisia että virolaisia eri alojen opiskelijoita ja opettajia. Leirien tavoitteena oli taidelähtöisten menetelmien oppiminen ja kehittäminen eri kulttuurien vuorovaikutuksessa. Leirien lisäksi **MIMO**-projektissa on järjestetty viisi kansainvälistä seminaaria projektin teemojen ympärille.

MIMO-projektissa on kehitetty ja toteutettu moniammatillinen opintokokonaisuus **Taidelähtöiset menetelmät nuorten kanssa työskentelyssä** (10 op), jossa opiskelijat ovat saaneet konkreettisia välineitä työskentelyynsä nuorten kanssa ja oppineet soveltamaan taitetta työskentelyssään. Osana opintojaan opiskelijat ovat ohjanneet nuorten ryhmiä moniammatillisina tiiminä. Opintoissa opiskelijat saivat tietoa nuorista asiakasryhmänä ja pääsivät kokeilemaan taidelähtöisiä työmenetelmiä, kuten improvisaatiota sekä kuvallista ja kehollista ilmaisua. Ryhmien ohjauksen osiassa opiskelijat työskentelivät 2–3 hengen moniammatillisina tiiminä ja ohjasivat nuorten ryhmiä taidelähtöisiä menetelmiä käyttäen.

”Mulla on sellainen olo jotenkin, että nyt kun me kuultiin muitakin ryhmiä, että tässä toteutui se idea. Kumpikin oppi toiseltaan, mutta niin, että se kuitenkin sille ryhmäläiselle tuntui kokonaisuudelta.”

Moniammatillisen opiskelijatiimin jäsen

Palkitsevinta **MIMO**-projektin järjestämissä koulutuksissa on osallistujille ollut:

- Moniammatillinen työskentely ja uudenlaisten toimintatapojen oppiminen
- Taidelähtöisten menetelmien tuntemuksen lisääntyminen
- Nuorten kanssa työskentely, ja sitä kautta ryhmäohjaustaitojen kehittyminen
- Kokemuksellinen oppiminen ja käytännönläheisyys
- Projektityöskentelytaitojen kehittyminen
- Suomalaisen ja virolaisen opiskelijoiden oppiminen yhdessä
- Oman ammatti-identiteetin jäsentyminen

Lisää MIMO-projektista

MOVING IN! Art-Based Approaches to Work with the Youth

Krappe, J.; Parkkinen, T. & Tonteri, A. (toim.)

Julkaisu käsittelee projektissa mukana olevien alojen (nuorisotyö, taide-, sosiaali- ja terveysala) lähtökohtia, oletuksia ja ajatuksia moniammatilliseen taidelähtöiseen työskentelyyn lähdeittäessä. Artikkeleissa käsitellään nuoruutta kehitysvaiheena ja tarkastellaan suomalaisen nuorisotyön tavoitteita. Julkaisu esittelee moniammatillisen yhteistyön kehittämisen edellytyksiä sekä taidelähtöisiä menetelmiä, joita voidaan käyttää nuorten kanssa työskentellessä.

MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts - Working Multiprofessionally with the Youth

Tonteri, A.; Krappe, J.; Leino, I.; Parkkinen, T.; Pyörre, S. & Susi, M. (toim.)

Julkaisu opastaa lukijaa moniammatillisella taidelähtöisellä tiellä. Artikkelikokoelma esittelee MIMO-projektissa kehitetyn moniammatillisen työskentelyn mallin ja antaa esimerkkejä käytännön toteutuksista Suomessa ja Virossa. Kirjoittajat kertovat MIMO-projektissa omaksutuista tavoista opettaa, oppia ja toteuttaa moniammatillisuutta ja projektin aikana koetuista haasteista ja onnistumisista.

Tavarat taskuissa - Nuorten ryhmäohjauksen taidelähtöisiä menetelmiä

Krappe, J.; Parkkinen, T. & Sinisalo-Juha, E. (toim.)

Julkaisuun on koottu MIMO-ryhmissä käytettyjä taidelähtöisiä harjoitteita. Se on suunnattu nuorten ryhmiä ohjaaville eri alojen ammattilaisille. Käsikirja tarjoaa teoriataustaa nuoruudesta ja nuorten ryhmän ohjaamisesta, käytännön kokemuksia MIMO-projektin sadoista työpajoista sekä ohjausta taidelähtöisen ryhmäohjauksen tueksi. Kirja sisältää yli 50 taidelähtöistä harjoitetta sekä ohjeet niiden toteuttamiseen käytännössä.

Experimenting with Process Documentation in Social Media – A Case Study MIMO

Adair, K. & Hatakka, M. (toim.)

Moniammatillisen toiminnan kehittämisen tueksi syntyi MIMO-projektin suunnitteluvaiheessa ajatus sosiaalisen median hyödyntämisestä hankkeen aikaisten kokemusten ja niiden herättämien ajatusten dokumentoinnissa – prosessidokumentoinnissa. Julkaisun artikkelit valottavat MIMO-projektin prosessidokumentointia eri näkökulmista – niin käsitteen määrittelyn, dokumentoinnin toteutuksen, välineiden ja käytäntöjen kuin dokumentoinnin herättämien ajatusten ja tunteidenkin osalta.

Julkaisut ovat ilmaiseksi ladattavissa MIMO-projektin verkkosivuilta mimo.turkuamk.fi

DVD: Teatterikerho lastensuojelunuorille

MIMO-projektissa toteutettiin vuoden 2011 aikana esitykseen tähtäävä teatterikerho yhteistyössä CTM Oy:n kanssa. Yrityksen pienryhmäkodeissa asuu pitkäaikaissijoitettuja huostaanotettuja lapsia ja nuoria. MIMO-teatterikerhoon osallistui seitsemän CTM:n pienryhmäkodeissa asuvaa nuorta. Teatterikerhon toimintaa seurasi kolmen hengen dokumenttiryhmä, johon kuului kuvaaja, äänittäjä ja ohjaaja.

DVD: MIMO-lyhytelokuvia

MIMO-projektin aikana on tuotettu kolme lyhytelokuvaa nuorten elämää koskettavista ja puhuttavista aiheista. DVD:lle on koostettu elokuvat *Origami*, *Pitsaperjantai* ja *Yksi meistä*.

MIMO

MOVING IN,
MOVING ON!

Application of Art-Based Methods
to Social and Youth Work

mimo.turkuamk.fi

Julkaisun sisältö edustaa julkaisijan näkemystä. Hallintoviranomainen ei vastaa hankkeen esittämästä sisällöstä.